

Učenici s teškoćama u razvoju u Krapinsko-zagorskoj županiji

Tatjana Gadže Okić

Zavod za javno zdravstvo Krapinsko-zagorske županije

Proljeće je vrijeme komisijskih pregleda djece dorasle za upis u prvi razred osnovne škole. Kao liječnicu školske medicine raduje me svake godine iznova biti dio tog svečarskog ugođaja. Svako dijete (a i roditelj), dolazi sa svojim očekivanjima, nadama i strepnjama. Na nama profesionalcima je pomoći djetetu da se što ugodnije osjeća kako bi pokazalo što više svojih sposobnosti i znanja.

Utvrđivanje psihofizičkog stanja djeteta radi upisa u osnovnu školu obavlja povjerenstvo kojeg čine liječnik školske medicine, pedagog ili psiholog, defektolog i učitelj. Isto povjerenstvo predlaže primjereni oblik školovanja djeteta ukoliko se teškoće utvrde naknadno tijekom školovanja. Temeljem mišljenja povjerenstva nadležni ured za školstvo donosi rješenje o primjerenom obliku školovanja. Postupak je određen Zakonom o odgoju i obrazovanju u osnovnoj i srednjoj školi, te Pravilnikom o upisu djece u osnovnu školu i Pravilnikom o osnovnoškolskom odgoju i obrazovanju učenika s teškoćama u razvoju.

Djeca se međusobno razlikuju po tjelesnom izgledu, intelektualnim sposobnostima, prethodnim iskustvima, znanju... Razlike su brojne, a proizlaze iz različitosti obitelji iz kojih dolaze, naslijeđenih osobina i niza drugih čimbenika.

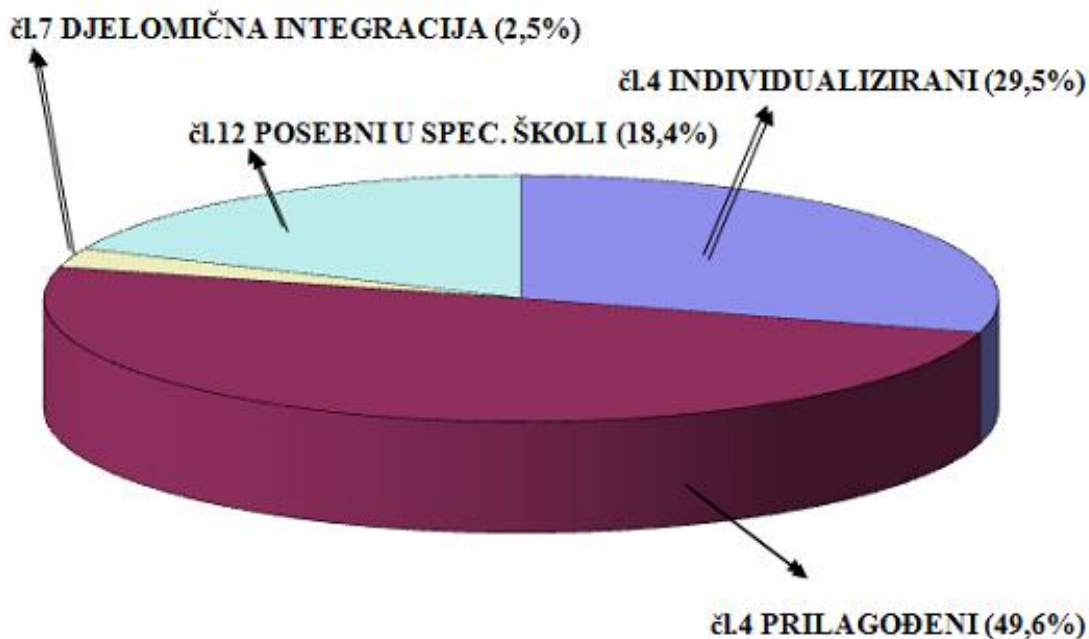
Većina djece će zadovoljiti naša očekivanja u procjeni psihofizičkih sposobnosti prilikom pregleda za upis u školu. Nekima ćemo uočiti određene teškoće već pri prvom susretu i ponekad ćemo tražiti dodatni psihološki, logopedski ili neki drugi specijalistički pregled s ciljem da se dijete što bolje osposobi za svladavanje nastavnog programa. Kod dijela djece poteškoće će se uočiti tek s početkom školovanja, te ćemo dijete pratiti i naknadno intervenirati.

Dio djece s većim teškoćama u razvoju ili težim kroničnim bolestima već na naš prvi susret dolazi s obimnom medicinskom dokumentacijom jer se u predškolskoj dobi liječilo, rehabilitiralo ili pohađalo posebne programe u posebnim predškolskim ustanovama. Prema procjeni WHO teškoće u razvoju ima oko 10% djece u ukupnoj populaciji. U Hrvatskoj je 2003.g. bilo 3,6% učenika s teškoćama u razvoju, a u Krapinsko-zagorskoj županiji 5%. Već smo tada imali broj djece s teškoćama veći od hrvatskog prosjeka. Školske godine 2009./10. ponovno smo skupili podatke iz naših školskih ambulanti. Obradom podataka uviđamo da se broj učenika s teškoćama povećao i sad imamo 8,6% učenika s teškoćama u razvoju u Krapinsko-zagorskoj županiji. Gotovo duplo više kod muške djece ako pratimo zastupljenost po spolu. U istraživanju su obuhvaćena djeca s rješenjem nadležnog ureda za školstvo.

Svako dijete ima pravo na obrazovanje, a obrazovni sustavi trebaju nuditi različite programe koji uzimaju u obzir raznolikost potreba djece. Što nudi naš sustav za djecu koja ne mogu svladavati redovni nastavni program? Pravilnik o osnovnoškolskom odgoju i obrazovanju učenika s teškoćama u razvoju određuje oblike integracije učenika s teškoćama u osnovne škole. Za djecu s manjim teškoćama postoji mogućnost školovanja po redovnom programu uz individualizirani pristup ili po prilagođenom programu uz individualizirani pristup (čl.4. Pravilnika). Za učenike sa senzoričkim i motoričkim oštećenjima organizira se produženi stručni postupak u posebnim odgojno-obrazovnim grupama nakon redovne nastave (čl.6. Pravilnika). Za učenike na stupnju lake mentalne retardacije organizira se djelomična integracija u posebnim odgojno-obrazovnim grupama (čl. 7. Pravilnika). Za učenike s organski uvjetovanim poremećajima u ponašanju može se organizirati školovanje u posebnim razrednim odjelima pri osnovnoj školi (čl. 10. Pravilnika). Za učenike s većim teškoćama u razvoju ostvaruje se školovanje u posebnim ustanovama (čl.12. Pravilnika).

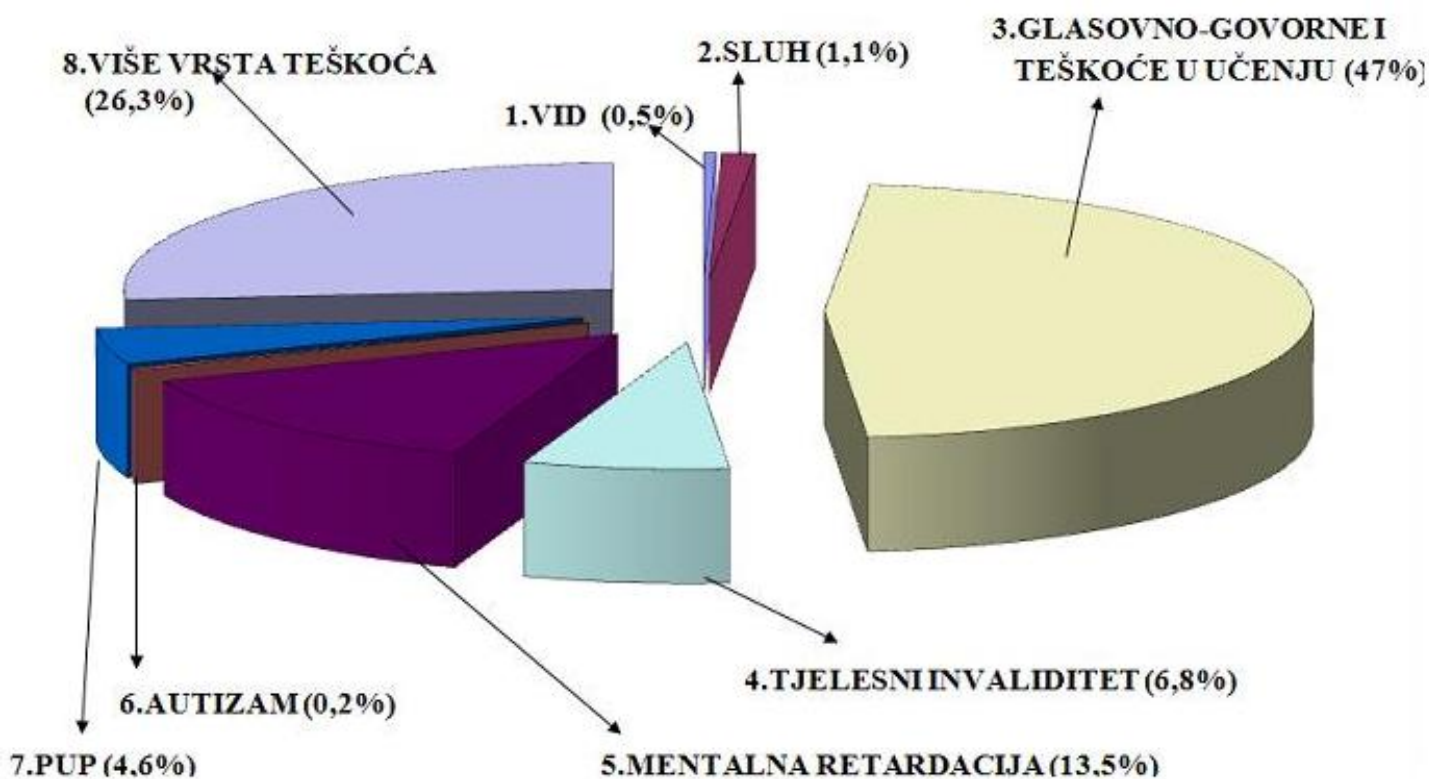
U Krapinsko-zagorskoj županiji škol. god 2009./10. školu su pohađala 982 učenika s teškoćama u razvoju (604 dječaka i 378 djevojčica). Najviše ih se školovalo po prilagođenom programu čl.4. (49,6%), zatim po redovnom programu uz individualizirani pristup čl.4. (29,5%). Čak 18,4% djece s teškoćama školuje se po posebnom programu u specijalnoj ustanovi čl.12. Razlog tome je postojanje dviju specijalnih škola na našoj županiji koje pohađaju i djeca s posebnim potrebama iz drugih županija. Radi se o osnovnoj školi pri Specijalnoj bolnici Krapinske Toplice, te Centru za odgoj i obrazovanje Zajezda. Također u tri naše redovne osnovne škole imamo mogućnost školovanja po posebnom programu uz djelomičnu integraciju po čl. 7. (2,5% djece s teškoćama je uključeno u takav oblik školovanja).

Slika 1. Zastupljenost pojedinih oblika školovanja za učenike s teškoćama u razvoju u Krapinsko-zagorskoj županiji školske godine 2009./10.

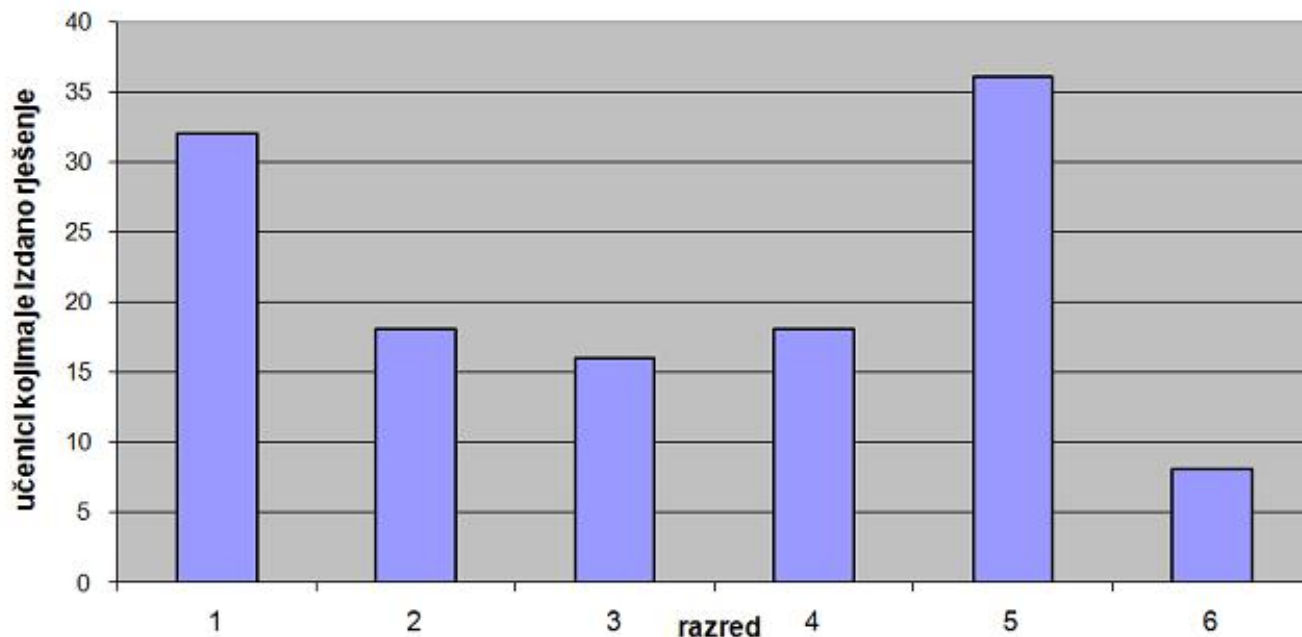

Pravilnik o osnovnoškolskom odgoju i obrazovanju učenika s teškoćama u razvoju sadrži i orijentacijsku listu vrsta i stupnjeva teškoća. Prema Pravilniku vrste teškoća u razvoju su: 1. oštećenje vida, 2. oštećenje sluha, 3. poremećaji govorno-glasovne komunikacije i specifične teškoće u učenju, 4. tjelesni invaliditet, 5. mentalna retardacija, 6. poremećaji u ponašanju, 7. autizam, 8. postojanje više vrsta i stupnjeva teškoća. U Krapinsko-zagorskoj županiji najviše su zastupljene glasovno-govorne i teškoće u učenju (47%), zatim više vrsta teškoća (26,3%), te mentalna retardacija (13,5%). Liječnici školske medicine u svakodnevnom radu se suočavaju s manjkavostima postojećeg Pravilnika, no u izradi je novi.

Slika 2. Zastupljenost pojedinih vrsta teškoća kod učenika s teškoćama u razvoju u Krapinsko-zagorskoj županiji školske godine 2009./10.

Slika 3. Izdavanje rješenja o primjerenom obliku školovanja učenicima s teškoćama u razvoju obzirom na razred osnovne škole koji pohađaju u Krapinsko-zagorskoj županiji školske godine 2009./10.

Analizom podataka učenika s teškoćama u razvoju koji su školske godine 2009./10. pohađali šesti razred osnovne škole, dolazimo do zaključka da je najveći broj rješenja o primjerenom obliku školovanja donešen u prvom i petom razredu (ulaskom u sustav školovanja i prelaskom na predmetnu nastavu).

Svako dijete želi biti uspješno i prihvaćeno. Roditelji, učitelji, stručni suradnici i liječnici koji rade s djecom s teškoćama u razvoju dužni su uložiti trud i znanje kako bi se u tome uspjelo u okviru djetetovih mogućnosti.

Posljednjih šest godina u Krapinsko-zagorskoj županiji znatno se povećao broj djece s teškoćama u razvoju, ali se nije proporcionalno povećao broj stručnjaka koji s njima rade. Svaka inicijativa za upošljavanje većeg broja stručnjaka (psiholog, logoped, dječji psihijatar...) dobro je došla.

Kontakt:

Tatjana Gadže Okić, dr.med.,spec.školske medicine
Zavod za javno zdravstvo Krapinsko-zagorske županije
Oroslavje, S.Radića 6a
Tel/fax 049/264-047
E-mail: tanja.okic-gadze@zq.t-com.hr